

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
 HRVATSKI STUDIJI
 STUDIA CROATICA

Temeljem članka 1. stavka 2., članka 10., 65., 67. i 68. Ustava Republike Hrvatske, članka 78. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17), članka 20. stavka 10. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 45/09), članaka 12. i 13. Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokoga obrazovanja, izvođenje studijskoga programa i reakreditaciju visokih učilišta (Narodne novine, broj 24/10), članka 67. Statuta Sveučilišta u Zagrebu od 25. veljače 2005., 22. listopada 2009., 10. studenoga 2015. i 28. rujna 2017., članka 2. Pravilnika o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima Sveučilišta u Zagrebu od 18. srpnja 2008., članaka 2.–8. Pravilnika o postupku vrjednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih, integriranih preddiplomskih i diplomskih te stručnih studija Sveučilišta u Zagrebu od 19. svibnja 2016., preporuka broj 1, 2, 3, 4, 6 Odbora za provedbu postupka rješavanja pravnoga statusa, znanstveno-nastavnoga profila i ustroja Hrvatskih studija od 16. siječnja 2017., Odluke o promjeni statusa Sveučilišnoga centra *Hrvatski studiji* u Sveučilišni odjel *Hrvatski studiji* od 17. siječnja 2017. (klasa 602-04/16-29/2, ur. broj 380-020/173-17-15), članka 30. retka 8. Pravilnika o ustroju i djelovanju Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu od 12. rujna 2005. i 30. rujna 2008. i članka 4. Pravilnika o preddiplomskim i diplomskim studijima Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu od 20. listopada 2015., koji se primjenjuju sukladno Odluci Znanstveno-nastavnoga vijeća Hrvatskih studija od 30. siječnja 2017. (klasa 640-01/2-17-0002, ur. broj 380-1/1-17-002), odluka o studiju demografije i hrvatskoga iseljništva (klasa 640-02/18-2/0006, ur. broj 380-1/1-18-004 od 21. ožujka 2018. i klasa 640-01/18-2/0005, ur. broj 380-1/1-18-033, od 29. ožujka 2018., na prijedlog s 10. sjednice Radne skupina za studij demografije i hrvatskoga iseljništva od 7. prosinca 2018. (klasa 640-05/18-2/0001, ur. broj 380-1/1-18-002) i na prijedlog sa 17. sjednice Povjerenstva za reformu i izradbu studijskih programa Hrvatskih studija od 12. prosinca 2018. (klasa 640-02/18-2/0013, ur. broj 380-1/1-18-004), privremeno Znanstveno-nastavno vijeće Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu kao ovlaštenu predlagatelju studijskoga programa na 5. sjednici u XXVII. akademskoj godini, održanoj 18. prosinca 2018., donijelo je

ODLUKU

- I. Ustrojava se sveučilišni petogodišnji dvopredmetni integrirani studij demografije i hrvatskoga iseljništva.
- II. Studij iz točke I. ustrojava se u znanstvenom području društvenih znanosti, polju demografije.
- III. Utvrđuje se da se Prijedlog nastavnoga plana sveučilišnoga dvopredmetnoga integriranoga studija demografije i hrvatskoga iseljništva sastoji od 71 kolegija, 50 obvezatnih i 21 izbornoga, od kojih studenti moraju izabrati sedam kolegija; da obvezatni predmeti imaju ukupno opterećenje 128 bodova prema Europskom sustavu za prijenos i prikupljanje bodova, izborni predmeti 44 ECTS, a diplomski rad pet ECTS. Osim toga studentima su dostupni temeljni zajednički predmeti i izborni kolegiji s drugih studijskih programa Hrvatskih studija.

- IV. Utvrđuje se da je Prijedlog sveučilišnoga dvopredmetnoga integriranoga studija demografije i hrvatskoga iseljništva na razini najnovijih znanstvenih spoznaja i na njima temeljenih vještina, usklađen s nacionalnim prioritetima i potrebama profesionalnoga sektora te da je usporediv s programima u zemljama Europske unije.
- V. Predlaže se Senatu Sveučilišta u Zagrebu donošenje studijskoga programa sveučilišnoga dvopredmetnoga integriranoga studija demografije i hrvatskoga iseljništva studentskoga opterećenja najmanje 150 bodova prema Europskom sustavu za prijenos i prikupljanje bodova, u tekstu prema obrascima 1., 1.a., 1.b., 2., 3. i 5., koji su sastavni dio ove Odluke.
- VI. Osniva se Odsjek za demografiju i hrvatsko iseljništvo kao ustrojbeni jedinica Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu unutar koje se obavljaju znanstveno-nastavni, znanstveno-istraživački i stručni poslovi Hrvatskih studija koji pripadaju znanstvenomu polju demografije i znanstvenoj grani hrvatskoga iseljništva (posebne demografije).
- VII. Osniva se Vijeće Odsjeka za demografiju i hrvatsko iseljništvo kao stručno tijelo odsjeka i vijeće studija demografije i hrvatskoga iseljništva.
- VIII. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu znanstvena su organizacija i sastavnica visokoga učilišta u čijoj je misiji skrb o gorućim pitanjima hrvatskoga društva i države, kao što su pučanstvo i hrvatsko iseljništvo.

Povjerenstvo za reformu studijskih programa Hrvatskih studija donijelo je 21. ožujka 2018. Odluku o studiju demografije i hrvatskoga iseljništva (klasa 640-02/18-2/0006, ur. broj 380-1/1-18-004). Tu je odluku potvrdilo privremeno Znanstveno-nastavno vijeće Hrvatskih studija 29. ožujka 2018. (klasa 640-01/18-2/0005, ur. broj 380-1/1-18-033). Pročelnikovom odlukom od 11. travnja 2018. osnovana je Radna skupina za studij demografije i hrvatskoga iseljništva na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu na preddiplomskoj i diplomskoj razini (klasa 030-02/18-2/0001, ur. broj 380-1/1-18-007) u sastavu: voditelj doc. dr. sc. Stjepan Šterc; članovi: prof. dr. sc. Anđelko Akrap, dr. sc. Katica Jurčević, doc. dr. sc. Marina Perić Kaselj, doc. dr. sc. Marin Strmota, dr. sc. Natasha Kathleen Levak, dr. sc. Marija Florencia Luchetti i Krešimir Ivanda, mag. oec. Koordinatorom Radne skupine postavljen je prof. dr. sc. Ante Čović, a tajnikom mr. sc. Petar Marija Radelj. Administrativnu potporu Radnoj skupini pružali su Tatjana Klarić, mag. comm. et educ. croatol., Igor Rosan, mag. iur. i Josip Papak, mag. educ. hist. Radna je skupina konstituirana 11. travnja 2018. u nazočnosti rektora Sveučilišta u Zagrebu te je na Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu održala sjednice 11. travnja, 24. svibnja, 30. svibnja, 7. lipnja, 19. lipnja, 6. srpnja, 11. srpnja, 4. listopada, 25. listopada i 7. prosinca 2018.

Na prijedlog Radne skupine privremeno Znanstveno-nastavno vijeće na sjednici održanoj 29.–31. listopada 2018. utvrdilo je uvjete upisa u 1. godinu integriranoga studija demografije i hrvatskoga iseljništva, što je Senat Sveučilišta u Zagrebu prihvatio na sjednici 13. studenoga 2018.

Razlozi za uspostavu studija demografije jesu: ubrzano starenje i izumiranje hrvatskoga stanovništva, jačanje vanjskih migracija, prijetnja depopulacije nacionalnoj sigurnosti i gospodarskoj održivosti, pojava novih iseljničkih valova i neuspjeh dosadašnjih populacijskih, obiteljskih i demografskih politika i mjera.

Demografija se u Hrvatskoj razvija od osnutka Statističkoga ureda Kraljevske Hrvatsko-Slavonsko-Dalmatinske zemaljske vlade (1875.), koji, unatoč promjenama imena (Kraljevski statistički ured u Zagrebu, Statistički ured, Ured opće državne brojidbe, Zavod za statistiku i evidenciju, Republički zavod za statistiku, Državni zavod za statistiku) neprekidno djeluje do danas. Na Sveučilištu u Zagrebu kolegij *Demografija* uveden je u nastavni plan na Ekonomskom fakultetu 1953., a Katedra za demografiju osnovana je na tom fakultetu 1996. godine.

Velika iseljavanja Hrvata traju od XV. stoljeća. Počela su kao posljedica širenja Osmanlijskoga carstva (čija su posljedica današnje hrvatske nacionalne manjine u Austriji, Mađarskoj, Slovačkoj i Italiji). Od druge polovice XIX. stoljeća Hrvati masovno iseljuju u Sjevernu i Južnu Ameriku, Australiju, Novi Zeland i Južnoafričku Republiku. Politička emigracija nastala je kao posljedica jugoslavenskoga zlosilja u XX. stoljeću. Snažan val raseljavanja počeo je potkraj šezdesetih godina XX. stoljeća; dijelom zbog gospodarskih razloga („radnici na privremenom radu u inozemstvu“), a dijelom zbog neslaganja s real-socijalističkim režimom (disidenti). Hrvatsko je iseljništvo veliko i važno u monetarnom, gospodarstvenom, demografskom, političkom, kulturnom i lobističkom pogledu. Tijekom Velikosrpske agresije (1990.–1995.) hrvatska političko-ekonomska emigracija skupila je presudna novčana sredstva za kupnju humanitarne pomoći i obrane zemlje. Hrvatsko je iseljništvo golemo, a nevrjednovano hrvatsko bogatstvo.

Pri izradbi studijskoga programa Radna se skupina pridržala preporuka Odbora za provedbu postupka rješavanja pravnoga statusa, znanstveno-nastavnoga profila i ustroja Hrvatskih studija, koje je Senat Sveučilišta u Zagrebu donio 17. siječnja 2017., tako da opisi predmeta sadržavaju četiri međusobno paralelne sastavnice: 1. općeteorijsku i metodološku, 2. nacionalnu ili hrvatsku, 3. europsku i 4. globalnu. Time se postigla koherentnost, prepoznatljiv identitet i svrhovitost Hrvatskih studija. Izbjegnuto je preklapanje u programima sa studijskim programima na drugim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu i na svim drugim visokim učilištima u Hrvatskoj, jer na Sveučilištu u Zagrebu ni na jednom drugom visokom učilištu u Republici Hrvatskoj ne postoji studij u znanstvenom polju demografije, kao ni studij hrvatskoga iseljništva. Prihvaćeno je da se studij izvodi integrirano kao petogodišnji studij.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske mr. sc. Andrej Plenković 18. prosinca 2017. u Vukovaru je javno istaknuo kako bi bilo poželjno pokrenuti sveučilišni studij iseljništva na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, a temeljem znanstvenih spoznaja o proučavanju stanovništva Radna je skupina argumentirala kako bi najbolji oblik toga studija bio dvopredmetni petogodišnji sveučilišni studij demografije i hrvatskoga iseljništva. Studenti bi u tom slučaju imali mogućnost sparivanja te struke na Hrvatskim studijima sa studijima filozofije i kulture, latinskoga jezika, komunikologije, kroatologije, povijesti i sociologije. Dvodisciplinarnu kombinaciju studija pružit će studentima bolju formaciju, bolje socijalne izgleda, veću kognitivnu zrelost, bolju zapošljivost, mogućnost izbornosti karijera, sagledavanja stvari iz više perspektiva i usavršavanje u obje struke koje studiraju, a Hrvatske će studije bolje i dodatno iznutra integrirati.

Zbog svega navedenoga odlučeno je kao u izrjeci.

U Zagrebu, 18. prosinca 2018.

Klasa: 640-01/18-2/0015

Ur. broj: 380-1/1-18-010

 Pročelnik
 izv. prof. dr. sc. Mario Grčević